

Sygn. akt I C 243/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2016r.

Sąd Okręgowy w Płocku I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Bilkiewicz

Protokolant: Damian Gołębiewski

po rozpoznaniu w dniu 15 marca 2016r.

sprawy z powództwa R. R.

przeciwko (...) S.A. w S., (...) sp. z o.o. w T.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie

orzeka:

1. zasądza tytułem zadośćuczynienia na rzecz powoda R. R. od pozwanych (...) S.A. w S. oraz (...) sp. z o.o. w T. kwotę 65.000zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy złotych) z ustawowym odsetkami za opóźnienie:

a) od pozwanego (...) S.A. w S.:

- od kwoty 20.000zł od dnia 13 marca 2014r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 45.000zł od dnia 29 grudnia 2014r. do dnia zapłaty;

b) od pozwanego (...) sp. z o.o. w T.:

- od kwoty 65.000zł od dnia 25 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

2. zasądza tytułem odszkodowania na rzecz powoda R. R. od pozwanych (...) S.A. w S. oraz (...) sp. z o.o. w T. kwotę 5.760zł (pięć tysięcy siedemset sześćdziesiąt złotych) z ustawowym odsetkami za opóźnienie:

a) od pozwanego (...) S.A. w S. od dnia 29 grudnia 2014r. do dnia zapłaty;

b) od pozwanego (...) sp. z o.o. w T. od dnia 25 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

3. zastrzega, że spełnienie świadczenia z pkt. 1 i 2 przez jednego z pozwanych zwalnia drugiego do wysokości dokonanej wpłaty. Ogranicza odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w S. do kwoty sumy ubezpieczenia w wysokości 100.000zł (sto tysięcy złotych);

4. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

5. nakazuje pobrać od powoda R. R. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...)kwotę 1.766,49zł (jeden tysiąc siedemset sześćdziesiąt sześć złotych czterdzieści dziewięć groszy) tytułem kosztów sądowych;

6. nakazuje pobrać od pozwanych (...) S.A. w S. oraz (...) sp. z o.o. w T. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) kwotę 5.586,50zł (pięć tysięcy pięćset osiemdziesiąt sześć złotych pięćdziesiąt groszy) tytułem kosztów sądowych;

7. zasądza od pozwanych (...) S.A. w S. oraz (...) sp. z o.o. w T. solidarnie na powoda R. R. kwotę 263zł (dwieście sześćdziesiąt trzy złote) tytułem kosztów sądowych;

8. wzajemnie znosi koszty zastępstwa procesowego pomiędzy stronami.

Sygn. akt I C 243/15

UZASADNIENIE

Powód R. R. wystąpił w dniu 16 stycznia 2014r. przeciwko (...) S.A. w S. o zapłatę kwoty 20.000zł. - tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, na mocy art. 445 § 1 k.c. W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 8 czerwca 2011r. w G. na skutek wypadku przy pracy w zakładzie produkcyjnym (...) plus sp. z o.o. doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Pozwany, jako ubezpieczyciel (...) sp. z o.o., przyjął odpowiedzialność za zdarzenie i dokonał wypłaty kwoty 30.117zł, w tym kwotę 30.000zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 117zł tytułem poniesionych kosztów leczenia. W dniu 6 maja 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał powodowi jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy w wysokości 19.008zł, ustalając 27% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Przyznane świadczenia nie rekompensują krzywdy powoda. Jako podstawę roszczenia o odsetki wskazał art. 481 § 1 k.c. (pозew k.3-7).

Pozwany (...) S.A. w S. – w odpowiedzi na pozew – wniósł o oddalenie powództwa. Wskazał, iż przyznał i wypłacił na rzecz powoda zadośćuczynienie w kwocie 30.000zł. Nadto, powodowi przyznano odszkodowanie z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu wypadku przy pracy w kwocie 19.008zł. Kwoty te muszą być brane pod uwagę w przypadku ustalania zgłoszonych roszczeń. Osobom poszkodowanym w wypadku przy pracy przysługuje prawo żądania od pracodawcy odszkodowania tylko w części uzupełniającej wszystkie świadczenia otrzymane z tego tytułu z innych źródeł. Jak wynika z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2011r. (sygn. akt PK 145/10, niepubl.) jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy wypłacone przez pracodawcę nie podlega odliczeniu od zadośćuczynienia pieniężnego przysługującego poszkodowanemu na podstawie art. 445 § 1 k.c., jednakże to odszkodowanie powinno być wzięte pod uwagę przy określaniu jego wysokości. Dodatkowa kwota żądana przez powoda tytułem zadośćuczynienia jest zbyt wygórowana. Brak jest podstaw do żądania dochodzenia odsetek od dochodzonej kwoty zadośćuczynienia od daty innej niż data wyrokowania (odpowiedź na pozew k.20-23).

W piśmie z dnia 29 grudnia 2014r. (nadany w dniu 29.12.2014r.) pełnomocnik powoda rozszerzył powództwo o dalszą kwotę 80.000zł z ustawowymi odsetkami od daty roszczenia rozszerzonego powództwa z tytułu zadośćuczynienia, na podstawie art. 445 § 1 k.c. oraz o kwotę 5.760zł z ustawowymi odsetkami od daty roszczenia rozszerzonego powództwa z tytułu zwrotu kosztów opieki na podstawie art. 444 §1 k.c., tj. wniósł o zasądzenie łącznej kwoty 105.760zł z ustawowymi odsetkami liczonymi:

- od kwoty 20.000zł od dnia wniesienia pozwu,
- od kwoty 80.000zł od dnia wniesienia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty,
- od kwoty 5.760zł od dnia wniesienia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty.

Nadto, wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu wg. norm przepisanych. Wskazał m.in., że po wypadku powód wymagał opieki osób trzecich przez okres 6 miesięcy w wymiarze 4 godzin dziennie (180 dni x 4 godziny x 10zł za godzinę opieki = 5.760zł). Decyzją z dnia 13.02.2012r. pozwany odmówił wypłaty na rzecz powoda odszkodowania tytułem zwrotu kosztów opieki osób trzecich (pismo k.110-112).

Na rozprawie w dniu 13 marca 2015r. pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa w rozszerzonej postaci (protokół k.128v).

W piśmie z dnia 6 października 2015r. (nadany w dniu 07.10.2015r.) pełnomocnik powoda wniósł o wezwanie do wzięcia udziału w sprawie (...) sp. z o.o. w T. obok pozwanego, na mocy art. 194 § 1 k.p.c. Wskazał, że po rozszerzeniu

powództwa wnosi o zasądzenie od pozwanych (...) S.A. w S. oraz (...) sp. z o.o. in solidum na rzecz powoda łącznej kwoty 105.760zł z ustawowymi odsetkami liczonymi:

- od kwoty 20.000zł od dnia wniesienia pozwu,
- od kwoty 80.000zł od dnia wniesienia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty,
- od kwoty 5.760zł od dnia wniesienia rozszerzenia powództwa do dnia zapłaty;

z ograniczeniem odpowiedzialności (...) S.A. do sumy ubezpieczenia 100.000zł. Nadto, o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu wg. norm przepisanych. Wskazał, że pozwany (...) S.A. jako ubezpieczyciel ograniczył sumę ubezpieczenia do kwoty 100.000zł W związku z powyższym odpowiedzialność w zakresie kwoty przewyższającej 100.000zł ponosi bezpośrednio również pracodawca powoda, czyli (...) sp. z o.o. (pismo k.215-216).

Na rozprawie w dniu 13.10.2015r.:

- pełnomocnik powoda – podtrzymał dotychczasowe stanowisko. Wskazał, iż powód przyjął stawkę 10zł za godzinę opieki, gdyż jest to średnia stawka za tę usługę na terenie P. (protokół k.225v);
- pełnomocnik pozwanego (...) S.A. w S. – wniósł o oddalenie powództwa w całości. Wskazał, iż stawka 10zł za godzinę opieki jest zawyżona. Winna wynosić w granicach 7zł za godzinę (protokół k.225v).

Postanowieniem z dnia 13 października 2015r. Sąd na mocy art. 194 § 3 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) sp. z o.o. w T. (k.225v).

Pozwany (...) sp. z o.o. w T. – w odpowiedzi na pozew – wniósł o oddalenie powództwa. Podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Wniósł o zasądzenie od powoda kosztów udziału w procesie w kwocie 500zł. Wskazał, że podstawę przedawnienia stanowi art. 442 § 1 k.c. Roszczenie pracownika związane z wypadkiem przy pracy ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia wypadku. Skutki przedmiotowego zdarzenia były znane od momentu jego zaistnienia, ewentualnie od momentu zakończenia leczenia. Wypadek miał miejsce w dniu 8 czerwca 2011r., a pracownik przebywał na zwolnieniu lekarskim do 3.12.2011r. Powód rozszerzył powództwo wobec (...) w dniu 6.10.2015r., czyli ponad 3,5 roku od dnia zakończenia leczenia (odpowiedź na pozew k.246-247).

Na rozprawie w dniu 16 lutego 2016r. pełnomocnik powoda wskazał, iż roszczenie powoda ma charakter świadczenia uzupełniającego i stało się wymagalne z dniem 6 maja 2013r., kiedy została wydana ostateczna decyzja organu rentowego. Dopiero od tego momentu rozpoczął bieg termin 3-letniego przedawnienia. Powództwo zostało zaś wytoczone w dniu 6 października 2015r. wobec pozwanego (...), czyli przed upływem terminu przedawnienia roszczenia (protokół k.261v).

Do końca procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W 2011r. powód R. R. był osobą praworęczną (niesporne). Miał 27 lat (ur. (...)). Był kawalerem. Mieszkał z rodzicami. Miał wyuczony zawód piekarza i doświadczenie w wykonywaniu tej pracy. Lubił zajmować się zwierzętami, zwłaszcza końmi. Pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa rolnego o pow. ok. (...) ha (zeznania powoda k.64-65, 262). Pracował w (...) sp. z o.o. w T. (niesporne).

W dniu 8 czerwca 2011r. powód R. R. wykonywał czynności na stanowisku brygadzysty – operatora maszyn włókienniczych w ramach zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w T.. Kierownik Zakładu (...) poprosił powoda, aby ten pokręcił kołem pasowym silnika maszyny B. (...) w celu sprawdzenia naciągu paska klinowego. Następnie kierownik przełączył maszynę w pozycję ręcznego uruchamiania. Powód otworzył drzwiczki od silnika elektrycznego przekręcając paskiem.

Maszyna niespodziewanie ruszyła, blokując powodowi prawą dłoń między paskiem a kołem pasowym. Kierownik unieruchomił maszynę. Powodowi udzielono pierwszej pomocy (niesporne; zeznania powoda k. 262).

Kierownik B. I. (1) został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w (...) z dnia 18 lipca 2012r. w sprawie sygn. akt V Ka (...) za czyn z art. 283 § 2 pkt. 6 kodeksu pracy, z uwagi na to, iż wykonując obowiązki kierownika zakładu produkcyjnego (...) sp. z o.o. w T., będąc z tego tytułu odpowiedzialnym za bezpieczeństwo i higienę pracy, nie dopełnił wynikającego z tego tytułu obowiązku poprzez dopuszczenie do pracy R. R. przy urządzeniu typu B., który nie miał sprawnych systemów zabezpieczających, przez co naraził powoda na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co skutkowało nieumyślnym spowodowaniem u powoda obrażeń ciała, które stanowią ciężkie kalectwo. Sąd zasądził od niego na rzecz powoda kwotę 5.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (niesporne; zeznania powoda k.262). Kwota ta została zapłacona powodowi (zeznania powoda k.262v).

Powód z miejsca wypadku został przewieziony do szpitala w P.. Przebywał w nim od dnia 8 czerwca 2011r. do dnia 1 lipca 2011r. (karta informacyjna k.42).

Powód w dniu wypadku był operowany w Oddziale Urazowo-Ortopedycznym (...) w P.. W czasie operacji wykonano amputację palca V na poziomie bliższego stawu międzypaliczkowego, opracowano chirurgicznie ranę kciuka i rany palców II i III wykonując transfixacje paliczków proksymalnych dwoma drutami Kirschnera oraz artrodezę (trwale usztywnienie stawu uniemożliwiając jego późniejsze zginanie) stawu międzypaliczkowego bliższego palca IV. Ze względu na postępującą rozległą martwicę palca wskazującego w dniu 24 czerwca 2011r. wykonano jego amputację. W dniu 1 lipca 2011r. powód został wypisany ze szpitala w stanie ogólnym dobrym z zaleceniem elewacji chorej kończyny oraz kontroli w Poradni Ortopedycznej w dniu 4 lipca 2011r. W dalszym okresie powód był leczony w Poradni Ortopedycznej. Następnie odbywał rehabilitację w Oddziale Rehabilitacji w G. w dniach: 23.07.2012r. – 31.08.2012r., 21.02.2013r. – 16.03.2013r. (24 dni) w Szpitalu Uzdrawiskowym w C.. Po zakończeniu drugiej rehabilitacji powód nadal zgłaszał znaczną dysfunkcję dłoni prawej, jej osłabienie, bóle stawu łokciowego i nadgarstkowego prawego głównie po ćwiczeniach. Dlatego, zalecono powodowi kontrole w Poradni Ortopedycznej i Rehabilitacyjnej w miejscu zamieszkania, kontynuację wyuczonych ćwiczeń (niesporne, opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej i naczyniowej dr.n.med. W. K. (1) k.78-83; informacja o przebytej rehabilitacji k.84-85v, karta informacyjna k.86; opinia biegłego z zakresu ortopedii lek. med. W. K. (2) k.148-151; zeznania powoda k.62, 262-262v).

Na skutek wypadku z dnia 8 czerwca 2011r. powód doznał urazów prawej ręki w postaci:

- otwartego złamania paliczków bliższych palców III i IV ręki prawej z ubytkiem powierzchni stawowych;
- zmiążdżenia palca V ręki prawej;
- zmiążdżenia palca II z postępującą martwicą;
- ubytku ścięgien prostowników i tkanek miękkich palców II – V;
- ubytku ścięgien zginaczy wskaziciela ręki prawej;
- rany szarpanej kciuka prawego (opinia biegłego z zakresu ortopedii lek. med. W. K. (2) k.148-151).

Pod względem chirurgicznym, powód doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu w łącznym wymiarze 38 %; w tym:

- utraty palca wskazującego ręki prawej u osoby praworęcznej – 17% uszczerbku na zdrowiu;
- utraty dwóch paliczków palca V ręki prawej – 2% uszczerbku na zdrowiu;
- ograniczenie ruchomości w stawach kciuka prawego, ograniczenie przeciwstawiania kciuka, śladowa czynność chwytana u osoby praworęcznej - 5 % uszczerbku na zdrowiu;

- ograniczenie ruchomości w obrębie prawego nadgarstka – 5 % uszczerbku na zdrowiu;
- przykurcz zgięciowo-wyprostny palca III ręki prawej z ograniczeniem funkcji palca – 2 % uszczerbku na zdrowiu;
- przykurcz zgięciowo – wyprostny palca IV ręki prawej z ograniczeniem funkcji palca – 2 % uszczerbku na zdrowiu;
- osłabienie siły mięśniowej na 4 w skali Lovett'a – 5 % uszczerbku na zdrowiu, gdyż w trakcie doznanego urazu zmiążdżeniowego doszło do uszkodzenia nie tylko do uszkodzenia w/w struktur anatomicznych, ale również do urazu pośredniego z pociągania struktur mięśni i przedramienia decydujących o sile mięśniowej zginaczy i prostowników (opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej i naczyniowej dr.n.med. W. K. (1) k.78-83, 99-100).

Obrażenia odniesione przez powoda wiązały się ze znacznymi dolegliwościami bólowymi. Dolegliwości te są długotrwałe. Skutki doznanego wypadku są trwałe i w bardzo dużym stopniu rzutują na aktywność życiową powoda. nadal istnienie konieczność dalszej rehabilitacji powoda. Nie ma jednak potrzeby dalszego leczenia. Pierwotna struktura anatomiczna ręki prawej została trwale naruszona na skutek wypadku. Nie ma możliwości całkowitego powrotu powoda do zdrowia z powodu nieodwracalnych zmian anatomicznych spowodowanych wypadkiem. W powoda występuje znaczna pourazowa dysfunkcja ręki prawej u praworęcznego (opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej i naczyniowej dr.n.med. W. K. (1) k.78-83, 99-100; zeznania powoda k.64-65, 261v-262v).

Brak funkcji ręki prawej uniemożliwia powodowi znalezienie pracy. Bezczynność ujemnie wpływa na psychikę powoda i jego aktywność życiową. Powód będzie trwale odczuwał skutki wypadku (opinia biegłego z zakresu ortopedii lek. med. W. K. (2) k.148-151).

Na skutek doznanych obrażeń powód wymagał pomocy innej osoby w zakresie codziennych czynności. Zakres koniecznej powodowi pomocy ulegał zmianie w zależności od etapu leczenia, rehabilitacji oraz stopnia nabywania przez powoda umiejętności szerszego posługiwania się lewą ręką oraz odzyskiwania niektórych sprawności przez prawą ręką. Mianowicie, najbardziej wymagający pod tym względem był okres pierwszych 6 miesięcy od wypadku. W tym czasie, od dnia 8 czerwca 2011r. do dnia 4 lipca 2011r. powód wymagał opieki osób trzecich w najszerszym zakresie, tj. przy ubieraniu (zapięcie guzików, zasunięcie suwaka), przygotowaniu posiłków (pokrojenie) i ich spożywaniu, praniu, prasowaniu, przygotowaniu spania (posłanie łóżka) itp. Opieka ta średnio wynosiła do 3-4 godz. dziennie. Stopniowo powód próbował samodzielnie wykonywać podstawowe czynności. Względna poprawa wystąpiła w okresie rehabilitacji na Oddziale Rehabilitacyjnym w sierpniu 2012r., gdzie doszło do poprawy funkcji palców (zgięcia w stawach śródrečno-palcowych). Nie nastąpiła dalsza poprawa po powtórnych leczeniach rehabilitacyjnych w ramach prewencji ZUS w marcu 2013r. Obecnie ręka nadal jest нефункционална. Brak jest czynności chwytnych, ruchów precyzyjnych, co uniemożliwia w pełni samodzielność. Powód stale będzie wymagał pomocy osób trzecich w ich wykonywaniu. Czas pomocy jest zależny od potrzeby dnia. W przybliżeniu przez 1,5-2 godz. dziennie. W dniach porządków, prania, prasowania ten czas się wydłuży. Podobnie, jak przy wielu czynnościach dnia codziennego, typu: przeniesienie przedmiotów, przygotowanie posiłków (krojenie potraw, obieranie), ubieranie się (zapięcie guzików, suwaków, zasznurowanie butów, zawiązanie krawata). Nadto, przy czynnościach precyzyjnych wymagających sprawności obu rąk (odkręcenie słoika, utrzymanie sztućców, zamiatanie). W dłoni brak jest chwytu hakowego (brak możliwości złapania siatki). Nie ma też chwytu punktowego (kciuk nie dochodzi do palców na odległości 1cm). Uniemożliwia to powodowi złapanie i utrzymanie zarówno drobnych przedmiotów jak i większych. Powód nie może więc pisać prawą ręką. Dlatego, uczy się pisać lewą ręką. Z tych przyczyn powód nie może znaleźć pracy. Niesprawność powoda jest trwała, bez możliwości poprawy funkcji ręki prawej. Nie da się wyrehabilitować palców pozbawionych powierzchni stawowych, ścięgien i mięśni. Dlatego, powód trwale wymaga pomocy osób trzecich (opinia biegłego z zakresu chirurgii ogólnej i naczyniowej dr.n.med. W. K. (1) k.78-83; opinie biegłego z zakresu ortopedii lek. med. W. K. (2) k.148-151, 170, 188-189, 208-209; zeznania powoda k.64-65, 261v-262v).

Po opuszczeniu szpitala wujek powoda zmieniał mu opatrunki. Przy wykonywaniu codziennych czynności pomagali mu też rodzice (zeznania powoda k.65, 262).

Powód nie korzystał z pomocy psychologicznej. Nie odczuwał potrzeby takiego wsparcia (zeznania powoda k.262).

Po wypadku powód otrzymywał świadczenia rehabilitacyjne. Od dnia 1 grudnia 2012r. została mu przyznana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem - do dnia 31 maja 2013r. Przy czym, powód otrzymywał świadczenia rentowe jedynie przez pół roku. W tym czasie miał orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności. Później powód szukał pracy w swoim zawodzie na terenie G. i P.. Bezskutecznie (zeznania powoda k. 65, 262). Do końca 2015r. utrzymywał się z zasiłku z GOPS-u w kwocie ok. 600zł miesięcznie (zeznania powoda k. 65, 261v-262v).

Obecnie powód R. R. ma 32 lata. Nadal jest kawalerem. W dalszym ciągu odczuwa bóle ręki np. przy zmianie pogody, czy zimą. Wówczas korzysta ze środków przeciwbólowych. Dwa lata temu ukończył kurs operatora wózków widłowych, aby się przekwalifikować. Mieszka wraz z matką. Pozostaje na jej utrzymaniu. Prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Matka pomaga mu przy wykonywaniu codziennych czynności np. prasuje, pierze, przygotowuje posiłki. Udziela też pomocy przy myciu głowy i pleców. Powód potrafi jeździć samochodem. Z uwagi na śmierć ojca w grudniu 2014r. oraz brak możliwości udzielenia przez powoda pomocy matce w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, to zostało wydzierzawione. Powód ubiega się o ustalenie stopnia niepełnosprawności (zeznania powoda k. 65, 261v-262v).

Powód stara się samodzielnie wypracować chwyt ręki prawej, ćwicząc w domu. Ponadto, korzysta z ćwiczeń w gabinetach rehabilitacyjnych, zgodnie z zaleceniami lekarza ortopedy i rehabilitanta. Ponosi koszty związane z dojazdami do tych placówek. Zaopatrzenie powoda w środki ortopedyczne nie mają sensu, gdyż nie poprawią funkcji ręki. Nie bez znaczenia dla sytuacji powoda byłaby praca z psychologiem i możliwość zdobycia zawodu dostosowanego do niepełnosprawności i podjęcie pracy (opinia biegłego z zakresu ortopedii lek. med. W. K. (2) k.148-151).

Przedmiotowe zdarzenie zostało opisane przez pracodawcę (...)sp. z o.o. w T. jako wypadek przy pracy - w dniu 30 czerwca 2011r. (niesporne, protokół nr 001-2011 k.38-41).

W dniu wypadku pozwany (...) sp. z o.o. w T. był objęty ochroną ubezpieczeniową na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą; zawartą z pozwanym (...) S.A. w S.; obejmującą m.in. odpowiedzialność cywilną, od dnia 8 grudnia 2010r. do dnia 7 grudnia 2011r. Na jej mocy m.in. ubezpieczyciel ograniczył zakres swojej odpowiedzialności dla jednego i dla wszystkich wypadków w okresie ubezpieczenia do sumy ubezpieczenia w kwocie 100.000zł (niesporne, umowa k. 43-45).

W dniu 13 marca 2012r. pozwany (...) S.A. w S., jako ubezpieczyciel pozwanego (...) sp. z o.o. w T., przyjął odpowiedzialność za przedmiotowe zdarzenie i dokonał na rzecz powoda wypłaty kwoty 30.117zł, w tym kwoty 30.000zł tytułem zadośćuczynienia (na mocy art. 445 § 1 k.c.) oraz kwoty 117zł tytułem poniesionych kosztów leczenia. Przy określeniu wysokości kwoty zadośćuczynienia ubezpieczyciel wziął pod uwagę kwotę jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy; jednocześnie wskazując, iż o nie powód może się ubiegać w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. Nadto, iż roszczenie powoda o zwrot kosztów opieki osób trzecich nie jest uzasadnione. Stanowisko to ubezpieczyciel podtrzymał w piśmie z dnia 18 czerwca 2012r. (niesporne, umowa k.43-45, pismo k.46-47, 48-49, 50-53).

W dniu 6 maja 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał powodowi jednorazowe odszkodowanie z tytułu długotrwałego uszczerbku na zdrowiu doznanego przy wypadku przy pracy w wysokości 19.008zł, ustalając 27% długotrwałego uszczerbku na zdrowiu (niesporne, decyzja k.12-13).

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie wskazanych dokumentów i kserokopii dokumentów zgromadzonych w sprawie, które nie były kwestionowane. Dlatego Sąd uznał je za wiarygodne w całości. Nadto, na podstawie opinii biegłych: z zakresu ortopedii lek. med. W. K. (2), z zakresu chirurgii ogólnej i naczyniowej dr.n.med. W. K. (1); częściowo na podstawie zeznań powoda.

Sąd dał wiarę zeznaniom powoda R. R. na okoliczność jego sytuacji życiowej w chwili wypadku i obecnej, planów na przyszłość. Okoliczności te nie były kwestionowane. Przy czym, na okoliczność następstw wypadku z dnia 8

czerwca 2011r. dla zdrowia powoda Sąd częściowo odmówił mu wiarygodności. W tym zakresie opierając swoje ustalenia na opiniach biegłych: z zakresu ortopedii lek. med. W. K. (2), z zakresu chirurgii ogólnej i naczyniowej dr.n.med. W. K. (1). Ich opinie są wykonane rzetelnie i prawidłowo. Biegli, w oparciu o dokumentację dotyczącą leczenia powoda oraz osobiste badanie powoda, prawidłowo ustalili stan jego zdrowia oraz stopień jego uszczerbku na zdrowiu. Logicznie uzasadnili swoje stanowiska. Dokonali tego w oparciu o posiadaną wiedzę medyczną oraz własne doświadczenie zawodowe. Biegli w sposób stanowczy wyrazili swoje oceny w opiniach. Dokumenty, na których oparli się biegli, pozwalały na prawidłowe sporządzenie opinii. Biegli rzetelnie odnieśli się do stawianych zarzutów, które były jedynie próbą polemiki z prawidłowymi ustaleniami biegłych. Dlatego, ustalenia biegłych Sąd przyjmuje w całości. W tym zakresie częściowo odmawiając wiarygodności powodowi, który opisując skutki wypadku dla swojego zdrowia kierował się subiektywnym przeświadczeniem, a nie obiektywną wiedzą medyczną.

Sąd zważył co następuje:

W ostatecznie sprecyzowanym stanowisku powód domagał się zasądzenia od pozwanych in solidum:

- uzupełniającego zadośćuczynienia w kwocie 100.000zł (art. 445 § 1 k.c.),

- oraz odszkodowania z tytułu kosztów opieki osób trzecich w kwocie 5.760zł (art. 444 § 1 k.c.);

wraz z odpowiednimi odsetkami ustawowymi za opóźnienie; oraz ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego (...) S.A. w S. do kwoty 100.000zł (sumy ubezpieczenia).

Pozwany (...) S.A. w S. przyjął swoją odpowiedzialność cywilną za skutki wypadku z dnia 8 czerwca 2011r. Wypłacił powodowi niesporną część zadośćuczynienia w kwocie 30.000zł. Zakwestionował wysokość dochodzonego zadośćuczynienia oraz zasadność i wysokość roszczenia o zwrot kosztów pomocy osoby trzeciej.

Pozwany (...) sp. z o.o. w T. nie kwestionował zasady swojej odpowiedzialności, co do roszczeń o zadośćuczynienie oraz o zwrot kosztów opieki osób trzecich. Podniósł zaś zarzut ich przedawnienia.

Należy podkreślić, iż roszczenia uzupełniające, mające podstawę w szkodzie ponoszonej przez pracownika na skutek wypadku przy pracy, jako dotyczące naprawienia szkody na osobie wyrządzonej czynem niedozwolonym, podlegają przedawnieniu na zasadach określonych w art. 442¹ k.c. Zgodnie z tym przepisem roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Jednakże termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Zgodnie z § 3 w razie wyrządzenia szkody na osobie, przedawnienie nie może skończyć się wcześniej niż z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany (pracownik) dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Świadomość szkody (uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia) oznacza dowiedzenie się o uszczerbku na zdrowiu, który w konsekwencji prowadzi do utraty lub ograniczenia zdolności do pracy, przy czym nie musi to być świadomość rozmiarów szkody bądź też trwałości jej następstw.

Wprawdzie powód już w chwili wypadku, tj. 8 czerwca 2011r. miał pewność, co do faktu doznania szkody (odniesienia rozległych urazów dłoni prawej); tym niemniej druga z kumulatywnych przesłanek wymaganych do rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia, w ocenie Sądu, spełniła się dopiero z chwilą wydania decyzji ZUS z dnia 6 maja 2013r., którą powodowi przyznane zostało jednorazowe odszkodowanie za 27% uszczerbek na zdrowiu spowodowany wypadkiem przy pracy. decyzja k.12-13). W tej dacie powód spełnił kumulatywne przesłanki rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia, tj. wiedział o zaistnieniu szkody (od dnia 8 czerwca 2011r.) oraz posiadał wiedzę w zakresie osoby odpowiedzialnej za jej powstanie (pracodawcy).

Reasumując: w niniejszej sprawie termin przedawnienia należało liczyć od dnia 6 maja 2013r. Przed jego upływem doszło do przerwania biegu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt. 1 k.c.) na skutek wystąpienia przez powoda przeciwko

pozwany na drogę niniejszego procesu cywilnego. Tym samym nie doszło do przedawnienia roszczeń powoda wobec pozwanego (...) sp. z o.o. w T. (powód wystąpił z pozwem przeciwko (...) sp. z o.o. w T. w dniu 07.10.2015r.).

Bez znaczenia dla takich ustaleń, w ocenie Sądu, pozostaje fakt, iż przed dniem 6 maja 2013r. pozwany ubezpieczyciel wypłacił na rzecz powoda częściowe zadośćuczynienie. Dopiero bowiem z dniem wydania decyzji ZUS przesądzona została kwestia zakwalifikowania przedmiotowego zdarzenia jako wypadku przy pracy. W tym zakresie w orzecznictwie podkreśla się m.in. iż chwilą dowiedzenia się poszkodowanego o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia jest moment otrzymania przez poszkodowanego takich informacji, które obiektywnie oceniając, pozwalają z wystarczająco dużą dozą prawdopodobieństwa przypisać sprawstwo określonemu podmiotowi (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30.09.2014r., sygn. III APa 17/14, LEX nr 1567018). Chwilą taką nie mogło być sporządzenie protokołu powypadkowego (dnia 30.06. 2011r.) oraz wydanie wyroku skazującego kierownika zakładu (...) (w dniu 18 lipca 2012r.). W orzecznictwie podkreśla się bowiem, iż dopuszczalne jest dochodzenie przez pracownika od pracodawcy roszczeń uzupełniających z tytułu wypadków przy pracy, opartych na przepisach prawa cywilnego (art. 415, art. 444 i art. 445 k.c.). Pracownik, występując z takim powództwem, nie może się w postępowaniu sądowym powołać jedynie na fakt wypadku przy pracy, który stwierdzony został protokołem powypadkowym, lecz obowiązany jest wykazać przesłanki prawne odpowiedzialności odszkodowawczej: 1) ciążącą na pracodawcy odpowiedzialność z tytułu czynu niedozwolonego, 2) poniesioną szkodę (uszczerbek na zdrowiu), 3) związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem będącym wypadkiem przy pracy a powstaniem szkody (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2005r., sygn. I PK 293/04; wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 03.12.2014r., sygn. III APa 11/14, LEX nr 1563565).

Należy stwierdzić, iż w toku niniejszego procesu powód wykazał wszystkie wskazane przesłanki odpowiedzialności pozwanego (...) sp. z o.o. w T. Mianowicie pracodawca powoda nie zapewnił mu bezpieczeństwa podczas wykonywania pracy. Przełożony powoda polecając mu wykonanie pracy przy urządzeniu działającym bez koniecznych zabezpieczeń naruszył zasady z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, co zostało potwierdzone wyrokiem karnym skazującym. Na skutek takich działań powód doznał uszczerbku na zdrowiu (rozległych urazów dłoni prawej). Zachodzi bezpośredni związek przyczynowy pomiędzy takimi działaniami pracodawcy, a urazami doznanymi przez powoda. Tym samym odpowiedzialność pracodawcy za powstały delikt nie budzi wątpliwości (art. 415 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c.). Podobnie jak odpowiedzialność ubezpieczyciela (art. 822 k.c. w zw. z art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c.). Czego obaj pozwani nie kwestionowali.

Wobec niespornych zasad odpowiedzialności pozwanych te kwestie nie będą szczegółowo omawiane.

Niesporne w sprawie było także to, iż powód nie przyczynił się do powstania szkody.

A. W odniesieniu do roszczenia uzupełniającego o zadośćuczynienie należy stwierdzić, iż powód opiera swoje żądanie zasądzenia zadośćuczynienia na doznanej krzywdzie niemajątkowej w postaci ujemnych przeżyć związanych z cierpieniami psychicznymi i fizycznymi, wynikającej z doznanego rozstroju zdrowia.

Kwestię zadośćuczynienia za doznaną krzywdę regulują art. 444 § 1 k.c. i art. 445 § 1 k.c. stanowiąc, że „w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia (...) sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W orzecznictwie podkreśla się, m.in. że:

- zadośćuczynienie winno mieć charakter całościowy i obejmować zarówno cierpienia fizyczne i psychiczne już doznane, czas ich trwania, jak i te, które zapewne wystąpią w przyszłości, a więc prognozy na przyszłość (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2004r., IV CK 357/03, LEX nr 584206);
- wysokość sumy pieniężnej stanowiącej zadośćuczynienie za krzywdę, powinna być ustalona po uwzględnieniu wszelkich zachodzących okoliczności, zwłaszcza mających wpływ na rozmiar doznanej krzywdy. Określenie wysokości zadośćuczynienia powinno być więc dokonane z uwzględnieniem wszystkich zachodzących okoliczności danego

przypadku. Tymi okolicznościami są, między innymi, nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, stan ogólny poszkodowanego i jego trwałe następstwa. Poza tym, dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia będzie mieć znaczenie wiek poszkodowanego, jego zawód, stosunki majątkowe stron, zachowanie się i postawa osoby odpowiedzialnej. Wszystkie te okoliczności muszą być analizowane indywidualnie w związku z osobą poszkodowanego (teza 1 wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30.01.2013r. I ACa 917/12, Lex nr 1271838);

- wysokość zadośćuczynienia nie może mieć charakteru symbolicznego, lecz odczuwalny ekonomicznie wymiar dla tego, kto doznał krzywdy (tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 27.03.2013r. I ACa 1351/12, LEX nr 1313321);

- zadośćuczynienie jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Jedynie zatem rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka "stopy życiowej" ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawić zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników kształtujących jego wymiar (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 19.04.2013r. I ACa 121/13, LEX nr 1311920);

- świadomość, że ograniczenia wiążące się z bardzo poważnymi ograniczeniami w zakresie codziennego funkcjonowania będą trwać przez wiele lat i znacząco utrudniać życie powoda, tak w odniesieniu do aktywności zawodowej, jak też innych obszarów aktywności typowych dla młodego człowieka, stanowi istotną przesłankę dla określenia wysokości zadośćuczynienia (tak Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 30.10.2015r., sygn. I ACa 938/15, LEX nr 1940512);

- wynikiłe z uszkodzenia ciała (choćby już wyleczone) ograniczenie wydolności pracy i utrudnienia w jej wykonywaniu, nie stanowiące podstawy do przyznania renty, nie mogą być pominięte przy ocenie roszczenia z tytułu zadośćuczynienia i powinny mieć wpływ na jego wysokość (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 21.08.2015r, sygn. I ACa 328/15, LEX nr 1808611).

W zakresie wpływu wypłaconego jednorazowego odszkodowania pieniężnego na wysokość zadośćuczynienia należy przytoczyć następujące poglądy orzecznictwa:

- jednorazowe odszkodowanie pieniężne z tytułu wypadku przy pracy wypłacone przez pracodawcę nie podlega odliczeniu od zadośćuczynienia pieniężnego przysługującego poszkodowanemu na podstawie art. 445 § 1 k.c.(Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 24 października 2003 r., sygn. I CK 410/02);

- jednorazowe odszkodowanie z tytułu wypadku przy pracy (wypadku w drodze do i z pracy) wypłacone przez pracodawcę nie podlega odliczeniu od zadośćuczynienia pieniężnego przysługującego poszkodowanemu na podstawie art. 445 § 1 k.c.; odszkodowanie to powinno natomiast być wzięte pod uwagę przy określaniu wysokości zadośćuczynienia, co nie jest jednoznaczne z mechanicznym zmniejszeniem sumy zadośćuczynienia o kwotę tego odszkodowania (Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21 października 2003r., sygn. I CK 410/02, LEX nr 82269);

- co do zasady nie ma podstaw do obniżenia należnego poszkodowanemu zadośćuczynienia o otrzymane z ubezpieczenia społecznego jednorazowe odszkodowanie, jeżeli zostało ono zużyte na pokrycie kosztów wynikających z uszkodzenia ciała, co spowodowało zmniejszenie odszkodowania (art. 444 § 1 k.c.), obniżonego następnie o kwotę odpowiadającą stopniowi przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody (Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. I PK 253/04).

Wypadek z dnia 8 czerwca 2011r. zmienił całkowicie życie powoda.

Powód na skutek wypadku przy pracy doznał łącznego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 38%. Występuje u niego stan po amputacji części prawej dłoni oraz upośledzenie ruchomości i czynności ręki prawej graniczące z jej

funkcjonalną bezużytecznością. Powód doznał cierpień natury fizycznej w postaci bólu fizycznego o dużym nasileniu. Nadto, cierpienia natury psychicznej spowodowane: samym zdarzeniem, koniecznością korzystania ze stałej pomocy innych osób, poczuciem nieprzydatności zawodowej, trwałym kalectwem.

Należy podkreślić, iż w związku z doznanymi obrażeniami był dwukrotnie operowany. Przebywał w szpitalu od dnia 8 czerwca 2011r. do dnia 1 lipca 2011r. Następnie kilkakrotnie przechodził rehabilitację m.in. w warunkach sanatoryjnych w dniach 23.07.2012r. – 31.08.2012r., 21.02.2013r. – 16.03.2013r.

Dla młodego mężczyzny, w okresie pełnej aktywności życiowej i zawodowej: nagle unieruchomienie, niepełnosprawność, zależność od pomocy uzyskiwanej od innych, potęgowały ból fizyczny wynikający z doznanych urazów (łagodzony środkami przeciwbólowymi). Tym samym zwiększały rozmiar krzywdy psychicznej.

Pomimo tych zabiegów oraz długiego okresu od wypadku powód nadal nie ma zapewnionej takiej sprawności prawej dłoni, jaka pozwalałaby mu samodzielnie funkcjonować. Stale wymaga pomocy innych osób zarówno przy czynnościach wymagających precyzji, jak np. pisanie, krojenie potraw; jak i przy mniej skomplikowanych typu: ubieranie się, zapinanie guzików itp. Ma osłabioną siłę mięśni. Nadal odczuwa bóle np. przy zmianie pogody, czy w warunkach zimowych. Doznane przez niego urazy są trwałe. Nie podlegają wyleczeniu. Jedynie stała rehabilitacja oraz nauka szerszego posługiwania się lewą ręką mogą poprawić komfort jego życia. Skutki wypadku w bardzo dużym stopniu rzutują na aktywność życiową powoda. Brak funkcji ręki prawej uniemożliwia powodowi znalezienie pracy. Do chwili obecnej powód nie ułożył sobie także życia osobistego. Nie jest związany z żadną partnerką. Negatywnie wpływa to na jego samopoczucie psychiczne. Podobnie jak konieczność korzystania do końca życia z pomocy innych osób, także przy zwykłych czynnościach dnia codziennego.

Sytuacja ta jest tym bardziej dotkliwa dla powoda, że jest osobą w pełni aktywności życiowej. Winien być aktywny zawodowo i założyć rodzinę. Zdany jest zaś na pomoc matki. Jego kalectwo dyskwalifikuje go od możliwości pracy w wyuczonym zawodzie piekarza. Podobnie jak przy pracy operatora maszyn. Nawet ukończenie kurs operatora wózków widłowych nie umożliwiło powodowi dotkniętego tak ciężkim kalectwem znalezienie pracy. Powód musi ponownie uczyć się wykonywania szeregu podstawowych oraz precyzyjnych czynności przy wykorzystaniu lewej ręki. Utrata tak podstawowej umiejętności jak pisanie ręczne ogranicza możliwość znalezienia przez powoda nowej pracy.

Z tych przyczyn powód skutki wypadku będzie odczuwał do końca życia, a jego aktywność życiowa będzie ograniczona. Powód nie będzie mógł wykonywać dotychczasowej pracy oraz uprawiać sportów wymagających pełnej sprawności obu rąk. Zmniejsza to jego szanse na rynku pracy. Obniża też jego atrakcyjność dla potencjalnych partnerek życiowych. Zwłaszcza, iż to one będą musiały wspierać powoda i pomagać mu przy czynnościach dnia codziennego zamiast otrzymywać od niego pomoc, także w opiece nad dziećmi.

Nie ma pozytywnej prognozy na wyleczenie powoda. Nigdy nie wróci on do normalnego życia. Biorąc pod uwagę: młody wiek powoda, czas trwania i stopień intensywności doznanych przez niego cierpień fizycznych i psychicznych, trwałe rodzaje i postać kalectwa, brak możliwości odzyskania sprawności prawej ręki, brak możliwości dotychczasowej aktywności zawodowej lub pracy zgodnej z jego wykształceniem, trwałe oszpecenie wyglądu, a przez to mniejszą atrakcyjność w kontaktach z potencjalnymi partnerkami, brak możliwości zapewnienia pomocy matce w prowadzeniu gospodarstwa rolnego, czy zajmowania się zwierzętami, w tym końmi; a nadto kierując się zasadą kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia; należy uznać, iż adekwatne do rozmiaru cierpień fizycznych i psychicznych jest zadośćuczynienie w kwocie 100.000zł. Wyplacone z tego tytułu kwoty: 30.000zł (przez (...) S.A. w S.), 5.000zł (przez sprawcę B. I.) nie rekompensują doznanych przez powoda cierpień.

W ocenie Sądu brak jest podstaw do odliczenia od ustalonego zadośćuczynienia kwoty jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy w wysokości 19.008zł. W niniejszej sprawie nie ma też podstaw do uwzględnienia tej kwoty przy wysokości ustalonego zadośćuczynienia. Biorąc pod uwagę sytuację osobistą, życiową i zdrowotną powoda należy stwierdzić, iż kwota ta została bez wątplenia zużytkowana przez niego na potrzeby własnego utrzymania oraz rehabilitacji (koszty dojazdów). Powód, pomimo przyznanego odszkodowania, wobec utraty prawa do renty,

zmuszony był bowiem do korzystania ze środków z pomocy społecznej. Bezpodstawne było tym samym odliczenie tej kwoty przez ubezpieczyciela od zadośćuczynienia należnego powodowi.

Ustalona kwota zadośćuczynienia stanowi odczuwalną ekonomicznie wartość, która przyniesie powodowi równowagę emocjonalną, naruszoną przez doznane cierpienia psychiczne, realizując wymóg kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia. Po uwzględnieniu wypłaconych kwot należało na rzecz powoda dodatkowo zasądzić od pozwanych in solidum kwotę 65.000zł (100.000zł – 30.000zł – 5.000zł). W pozostałym zakresie powództwo oddalając.

Orzekając o odsetkach ustawowych należało kierować się normą art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którą jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

W kwestii żądania zasądzenia odsetek ustawowych od przyznanej kwoty zadośćuczynienia należy przytoczyć poglądy orzecznictwa w tym zakresie, a mianowicie:

- o dacie początkowej świadczenia odsetkowego przy zasądzeniu zadośćuczynienia decyduje to, na jaka datę ukształtował się stan faktyczny będący podstawą oceny wysokości przedmiotowego świadczenia. O ile stan taki został ukształtowany w dacie wezwania do zapłaty, a co za tym idzie - wysokość zadośćuczynienia jest oceniana z odwołaniem się do tych okoliczności faktycznych, to odsetki należą się od daty wezwania do zapłaty. O ile jednak podstawą oceny są także okoliczności faktyczne, które miały miejsce pomiędzy datą wezwania do zapłaty a datą wyrokowania, to odsetki należą się do daty ustalenia wysokości zadośćuczynienia przez Sąd (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 30 listopada 2012r. w sprawie I ACa 1107, LEX nr 1280322);

- określenie wysokości zadośćuczynienia według stanu rzeczy istniejącego w chwili wyrokowania uzasadnia przyznanie odsetek dopiero od tej daty. Ustalenie natomiast, że zasądzona kwota należała się powodowi już w momencie wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia, odpowiadając rozmiarowi szkody niemajątkowej, ustalonej według mierników wówczas istniejących, usprawiedliwia zasądzenie odsetek od chwili jego wymagalności (teza 2 wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10.11.2009r. w sprawie I ACa 523/09);

- zadośćuczynienie za krzywdę staje się wymagalne po wezwaniu ubezpieczyciela przez poszkodowanego (pokrzywdzonego) do spełnienia świadczenia odszkodowawczego (art. 455 § 1 k.c.). Od tej zatem chwili biegnie termin do odsetek za opóźnienie (art. 481 § 1 k.c.) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26.06.2015r., sygn. I ACa 546/15, LEX nr 1770698).

Wynika to z deklaratywnego charakteru wyroku zasądającego zadośćuczynienie.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie, odsetki należały się powodowi od daty wezwania pozwanych do zapłaty, tj. od doręczenia pozwu.

Pozwanemu (...) S.A. w S. doręczenie pierwotnego pozwu (o zapłatę 20.000zł) nastąpiło w dniu 13.03.2014r. (k.56), zaś rozszerzonej postaci (o zapłatę 80.000zł) w dniu 29.12.2014. (k.110). Pozwany (...) sp. z o.o. w T. otrzymał pozew (o zapłatę 100.000zł) w dniu 25.01.2016r. (k.260).

W ocenie Sądu, w chwili wezwania do zapłaty, znany był pozwanym rozmiar krzywdy powoda uzasadniający przyznanie na jego rzecz uzupełniającego zadośćuczynienia. W tym okresie powód nie wymagał już leczenia, a jedynie rehabilitacji. Od tego okresu nie uległa znaczącej zmianie jego sytuacja zdrowotna, osobista i zawodowa. Tym samym pozwani pozostawali w opóźnieniu w spełnieniu świadczenia. Dlatego, zasadne jest żądanie powoda przyznania odsetek ustawowych za opóźnienie:

a) od pozwanego (...) S.A. w S.:

- od kwoty 20.000zł od dnia 13 marca 2014r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 45.000zł od dnia 29 grudnia 2014r. do dnia zapłaty;

b) od pozwanego (...) sp. z o.o. w T.:

- od kwoty 65.000zł od dnia 25 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

określając, iż pozwani odpowiadają in solidum. Nadto, ograniczając odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w S. do kwoty sumy ubezpieczenia 100.000zł (sto tysięcy złotych).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c., gdyż zobowiązany winien zapłacić świadczenie, którego terminu zapłaty nie ustalono, niezwłocznie po wezwaniu go do zapłaty (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27.09.2012r., I ACa 607/12, LEX nr 1223370). Nadto, zgodnie zaś z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

B. W odniesieniu do roszczenia o zwrot kosztów opieki należy stwierdzić, iż zgodnie z art. 444 § 1 k.c. w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu.

W tym zakresie orzecznictwo jest ugruntowane. Wskazuje się w nim, że:

- w myśl art. 444 § 1 k.c. odszkodowanie obejmuje wszelkie koszty wynikłe z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. W rachubę wchodzi koszty leczenia w szerokim tego słowa znaczeniu (pobyt w szpitalu, konsultacje lekarskie, dodatkowa pomoc pielęgnarska, wydatki na lekarstwa, koszty związane z transportem poszkodowanego po wypadku do domu, do szpitala, na zabieg, koszty odpowiedniego odżywiania się, wydatki związane z opieką i pielęgnacją po wyjściu ze szpitala itp.) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25.06.2015r., sygn. I ACa 104/15, LEX nr 1771310);

- intencją ustawodawcy, wyrażoną w przepisie art. 444 § 1 k.c., było objęcie granicami odszkodowania dochodzonego przez osobę, która doznała szkody w wyniku uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, wszelkich kosztów pozostających w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą, a więc tych, które zostały poniesione w sposób niezbędny i celowy na działania zmierzające do poprawy stanu zdrowia. Poszkodowany może w szczególności domagać się kompensaty kosztów leczenia (pobytu w szpitalu, konsultacji u wybitnych specjalistów, dodatkowej pomocy pielęgnarskiej, kosztów lekarstw itp.), specjalnego odżywiania się, ale także nabycia protez, uznawanych niekiedy za przejaw szeroko rozumianych kosztów leczenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11.06.2015r, sygn. I ACa 1821/14, LEX nr 1771331);

- korzystanie z pomocy innej osoby i związane z tym koszty stanowią koszty leczenia w rozumieniu art. 444 § 1 k.c. Tym niemniej rozmiar roszczenia, jeżeli poszkodowanemu jest potrzebna pomoc innej osoby, zależy od wysokości dochodu utraconego przez członka rodziny rezygnującego z pracy zawodowej, a gdy opieka może być wykonywana przez osobę trzecią - wysokość odszkodowania z tytułu utraty zarobków przez członka rodziny nie może przekraczać wynagrodzenia osoby mającej odpowiednie kwalifikacje do wykonywania opieki (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.05.2015r., sygn. VI ACa 926/14, LEX nr 1843235);

- korzystanie z pomocy innej osoby i związane z tym koszty stanowią koszty leczenia w rozumieniu art. 444 § 1 k.c. Legitymacja czynna w zakresie żądania zwrotu tych kosztów przysługuje poszkodowanemu niezależnie od tego, kto sprawuje opiekę nad nim (tj. żona czy inna osoba bliska albo inna osoba określana jako trzecia). Ponadto rozmiar roszczenia przysługującego poszkodowanemu, jeżeli konieczna jest mu pomoc innej osoby, obejmuje rozmiar utraconego przez żonę dochodu, którego wysokości nie powinna przekraczać wynagrodzeniu osoby mającej odpowiednie kwalifikacje do wykonywania takiej opieki (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 23.09.2014r.,

sygn. I ACa 846/14, LEX nr 1567001; podobnie wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13.06.2014r., sygn. I ACa 44/14, LEX nr 1493908);

- obowiązek kompensaty kosztów, zgodnie z art. 444 § 1 k.c. obejmuje wszelkie koszty wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia, a więc wszystkie niezbędne i celowe wydatki, bez względu na to, czy podjęte działania przyniosły poprawę zdrowia. W szczególności będą to koszty leczenia, a więc wydatki związane z postawieniem diagnozy, terapią, rehabilitacją poszkodowanego. Poszkodowany może domagać się także zwrotu kosztów opieki nad nim i kosztów rehabilitacji poniesionych przez członków jego najbliższej rodziny (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 09.04.2014r., sygn. I ACa 171/14, LEX nr 1621127).

Jak ustalono wyżej powód na skutek doznanych urazów był zmuszony do korzystania z pomocy osób trzecich. Pomocy tej udzielali mu krewni: wuj, rodzice. Zakres tej pomocy ulegał stopniowemu zmniejszeniu w miarę postępu procesu leczenia, rehabilitacji i nabywania nowych umiejętności w posługiwaniu się lewą ręką. Do chwili obecnej pomoc taka jest niezbędna i udzielana przez matkę powoda.

Roszenie powoda jest więc usprawiedliwione, co do zasady oraz wysokości. Opinie biegłych występujących w sprawie potwierdziły konieczność korzystania przez powoda z pomocy osób trzecich w okresie pierwszych 6 miesięcy od wypadku przez okres ok. 3-4 godzin dziennie oraz w pozostałym okresie przez czas ok. 1,5 – 2 godz. dziennie.

Przy czym, w ocenie Sądu należało zastosować stawkę wynagrodzenia z tego tytułu w wysokości 7zł/godz. W tym zakresie ciężar dowodu spoczywał na powodzie, zgodnie z art. 6 k.c. Powód nie wykazał, aby typową stawką za takie usługi w miejscu jego zamieszkania świadczoną przez profesjonalną pomoc pielęgniarską była kwota 10zł/godz. Stawkę tą zakwestionował pozwany (...) S.A. w S.. Dlatego, należało przyjąć wskazywaną przez ubezpieczyciela stawkę w wysokości 7zł/godz. Drugi z pozwanych (...) sp. z o.o. w T. nie zakwestionował tych ustaleń. Dlatego, zgodnie z art. 230 k.p.c. uznał taką stawkę za przyznaną.

Nadto, kierując się treścią art. 322 k.p.c. zgodnie z którym, jeżeli w sprawie o naprawienie szkody (...) sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy; należało z tego tytułu zasądzić na rzecz powoda kwotę 5.760zł. W tym zakresie ustalając, iż powód przez pierwsze 180 dni korzystał z pomocy przez 3,5 godz. dziennie, zaś w pozostałym okresie przez 1,5 godz. dziennie. Należna z tego tytułu kwota odszkodowania mieści się w roszczeniu powoda. Dlatego, należało je uwzględnić w całości.

Także, co do tego żądania należało zasądzić odsetki ustawowe za opóźnienie od doręczenia każdemu z pozwanych wezwania do zapłaty, mianowicie:

a) od pozwanego (...) S.A. w S. od dnia 29 grudnia 2014r. do dnia zapłaty;

b) od pozwanego (...) sp. z o.o. w T. od dnia 25 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;

określając, iż pozwani odpowiadają in solidum. Nadto, ograniczając odpowiedzialność pozwanego (...) S.A. w S. do kwoty sumy ubezpieczenia 100.000zł (sto tysięcy złotych).

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 455 k.c. w z. z art. 481 § 1 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

W oparciu o przepis art. 100 k.p.c. z uwagi na sytuację osobistą i rodzinną powoda Sąd uznał, że poniesione przez strony koszty procesu prowadzące się do wynagrodzenia pełnomocnika oraz opłaty od pełnomocnictwa powinny zostać wzajemnie zniesione.

Należy jednak podkreślić, iż w sprawach o zadośćuczynienie przyznawanie kosztów postępowania stronie, której żądanie zostało tylko uznane w części, klóciłoby się z zasadą dyspozytywności, która z jednej strony wskazuje, że zakres żądania kształtuje sama strona powodowa, ale z drugiej czyni ją również odpowiedzialną za zgłoszone roszczenie. Rzeczą strony dochodzącej zadośćuczynienia, w szczególności reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika, jest wstępna ocena żądania co do jego zasadności i wysokości. To strona powodowa winna ponosić ryzyko, że jeżeli wytoczy powództwo o świadczenie nadmiernie wygórowane, będzie musiała w tym zakresie ponieść konsekwencje w zakresie kosztów procesu (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17.04.2015r., sygn. I ACa 1114/14, LEX nr 1740645).

Roszczenia powoda zostały uwzględnione w blisko 67% ($105.760\text{zł} \times 67\% = 70.859,20\text{zł}$). Tym samym powód przegrał w 33%, zaś pozwani w 67%. Stanowiło to podstawę do wzajemnego stosunkowego rozdzielenia kosztów sądowych.

Z tych względów Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w(...), tytułem:

A. brakującej części opłaty od pozwu (w.p.s. $105.760\text{zł} \times 5\% = 5.288\text{zł} - 1000\text{zł}$):

- do powoda kwotę 745zł ($5.288\text{zł} \times 33\% = 1.745\text{zł} - \text{uiszczone } 1.000\text{zł k. } 17\text{v}$);

- od pozwanych kwotę 3.543zł ($5.288\text{zł} \times 67\% = 3.543\text{zł}$).

B. zwrotu tymczasowo poniesionych wydatków związanych z wynagrodzeniem przyznanym biegłym ($122,60\text{zł k. } 103 + 1.457,10\text{zł k. } 162 + 439,23\text{zł k. } 171 + 515,53\text{zł k. } 194 + 515,53\text{zł k. } 213 = 3049,99\text{zł}$):

- do powoda kwotę 1.006,49zł ($3.049,99\text{zł} \times 33\%$);

- od pozwanych kwotę 2.043,50zł ($3.049,99\text{zł} \times 67\%$).

C. zwrotu brakującej opłaty kancelaryjnej od wykonanych kserokopii – od powoda w kwocie 15zł (należne 45zł – uiszczone 30zł k. 244v, 245).

C. Łącznie:

- od powoda kwotę 1.766,49zł ($745\text{zł} + 1.006,49\text{zł} + 15\text{zł}$);

- od pozwanych kwotę 5586,50zł ($3.543\text{zł} + 2043,50\text{zł}$).

Sąd zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 263zł ($392,84\text{zł} \times 67\%$) tytułem zwrotu części zaliczki uiszczonej na poczet wynagrodzenia biegłego (k.71v, 96-97).

Dodatkowo powód poniesie część kosztów, wydatkowanych z uiszczonej przez niego zaliczki w wysokości 123zł ($392,84\text{zł} \times 33\%$; k. 71v, 96-97), przeznaczonej na: wynagrodzenia biegłego.